

POSTANOWIENIE

Dnia 18 sierpnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa T. P.
przeciwko Skarbowi Państwa - Komendantowi Policji Miejskiej w S.,
Prokuratorowi Prokuratury Rejonowej w S. i Prezesowi Sądu Okręgowego w S.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 18 sierpnia 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 26 września 2019 r., sygn. akt (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 7 500 (siedem tysięcy pięćset) zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego,**
- 3. przyznaje adw. P.J. od Skarbu Państwa (Sądu Apelacyjnego w (...)) kwotę 7 500 (siedem tysięcy pięćset) zł podwyższoną o podatek od towarów i usług w stawce należnej od tego rodzaju czynności tytułem opłaty należnej za udzieloną powodowi pomoc prawną z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Powód T. P. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 26 września 2019 r., którym Sąd oddalił jego apelację od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 19 września 2016 r., oddalającego jego powództwo.

Powód domagał się zasądzenia od pozwanego Skarbu Państwa reprezentowanego przez Komendanta Komendy Miejskiej Policji w S., Prokuratora Rejonowego w S., Prezesa Sądu Okręgowego w S. oraz Dyrektora Szpitala dla Psychicznie i Nerwowo Chorych w S. kwoty 4 500 000 zł tytułem zadośćuczynienia i odszkodowania za naruszenie dóbr osobistych, tj. godności i dobrego imienia, za cierpienia fizyczne i poniesione straty finansowe, jakich doznał na skutek przestępstw popełnionych przez wskazanych w pismach procesowych funkcjonariuszy pozwanego i działania biegłych psychiatrów w związku i w trakcie wykonywanych przez nich czynności służbowych. Wskazywane działania podejmowane miały być w trakcie toczącego się przeciwko powodowi postępowania karnego, które zakończyło się wydaniem przeciwko niemu wyroku skazującego na karę łączną 12 lat pozbawienia wolności. Powód twierdził, że w sprawie karnej doszło do fabrykowania dowodów rzeczowych, nadzorowania śledztwa przez prokuratora, który winien być wyłączony w sprawie, wadliwego przechowywania dowodów rzeczowych, zgubienia części dokumentacji fotograficznej, bezzasadnego oddalania wniosków dowodowych, wadliwego protokołowania przebiegu rozprawy, sfałszowania zeznań świadków i wadliwego sporządzenia opinii w sprawie karnej, co doprowadziło do jego nieuzasadnionego skazania i uznania go winnym czynu, którego nie popełnił.

W toku sporu powód ograniczył powództwo cofając pozew w zakresie kwoty 150 000 zł jako niezasadnie skierowany przeciwko Skarbowi Państwa, mimo że dotyczył szkód wyrządzonych mu przez pracowników innej osoby prawnej - Szpitala dla Psychicznie i Nerwowo Chorych w S.

Wyrokiem z dnia 19 września 2016 r. Sąd Okręgowy w W. umorzył postępowanie w części objętej cofnięciem pozwu i oddalił powództwo w pozostałym zakresie.

Ustalił, że przeciwko powodowi prowadzone było śledztwo, a następnie został skierowany do sądu akt oskarżenia o przestępstwo z art. 13 § 1 k.k. w zw.

z art. 148 § 1 k.k. i art. 288 § 1 k.k. W sprawie karnej zapadł wyrok z dnia 18 października 2012 r., w którym Sąd Okręgowy w S. uznał go za winnego czynu z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. i art. 156 § 1 pkt. 2 k.k. i przy zast. art. 11 § 2 k.k. na podstawie art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 3 k.k. skazał go na karę 12 lat pozbawienia wolności oraz winnego czynu z art. 228 § 1 k.k. i na podstawie art. 288 § 1 k.k. skazał go na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, wymierzając mu za oba czyny łączną karę pozbawienia wolności w wymiarze 12 lat. Sąd Apelacyjny w [...] utrzymał ten wyrok w mocy, a Sąd Najwyższy oddalił kasację obrońcy powoda jako oczywiście nie uzasadnioną.

Te ustalenia, zdaniem Sądu Okręgowego, nie uzasadniały odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego opartej na podstawie z art. 417¹ § 2 k.c., powód nie przedstawił bowiem orzeczenia prejudycjalnego, wydanego we właściwym trybie i stwierdzającego wadliwość prawomocnego wyroku skazującego. Wyjaśnił, że wskazywana przez powoda wadliwość czynności dowodowych obejmujących gromadzenie materiału, jego przechowywania i dalsze badanie nie można być oceniana w oderwaniu od postępowania karnego, na potrzeby którego czynności te zostały przeprowadzone i stanowić odrębnej podstawy odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa. Nieprawidłowość wskazanych czynności mogłaby zostać stwierdzona jedynie w postępowaniu kasacyjnym lub wznowieniowym.

Z kolei Sąd Apelacyjny skupił się na ocenie zasadności roszczenia opartego na przepisach o ochronie dóbr osobistych (art. 23 i 24 k.c.). Przede wszystkim stwierdził, że prawomocny wyrok skazujący wydany w postępowaniu karnym wiąże sąd cywilny na podstawie art. 11 k.p.c. Poza tym ocenił, że pozwany wykazał, iż działał w oparciu o przepisy prawa i w ten sposób obalił domniemanie bezprawności naruszenia dóbr osobistych powoda. Spośród wskazanych przez powoda przedmiotów naruszeń za dobra osobiste Sąd Apelacyjny uznał jedynie jego godność i dobre imię. Podstawą rozstrzygnięcia był stan faktyczny ustalony przez Sąd pierwszej instancji, który Sąd odwoławczy w całości zaakceptował.

W skardze kasacyjnej powód zarzucił naruszenie art. 417 k.c. oraz art. 417¹ § 2 k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie oraz naruszenie art. 448 k.c. w zw. z art. 23 i 24 k.c. poprzez ich błędną wykładnię.

W konkluzji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania kasacyjnego w tym kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powoda pozwany wniósł o jej oddalenie oraz o zasądzenie od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako środek odwoławczy o szczególnym charakterze, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Niezbędnej selekcji służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowionego w art. 398⁹ k.p.c., w ramach którego Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania. Skarżący uzasadnił potrzebę rozpatrzenia jego skargi przesłanką przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., to znaczy oczywistą zasadnością tej skargi, spowodowaną przyjęciem przez Sądy obu instancji błędnej podstawy prawnej rozstrzygnięcia, za którą uznały art. 417 § 1 k.c. w zw. z art. 417¹ § 2 k.c., podczas gdy właściwą podstawą roszczenia był art. 448 w zw. z art. 23 i 24 k.c.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zachodzi tylko wtedy, gdy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi - bez pogłębionej analizy i jurydycznych dociekań - w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie. Skarżący powinien unaocznic kwalifikowany charakter naruszeń prawa, jakich dopuścił się sąd. Powinien też wykazać, że zaskarżone orzeczenie jest – z powodu zarzucanych

i nie budzących wątpliwości uchybień - jaskrawo nieprawidłowe (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15, LEX nr 1770910).

Nie sposób zgodzić się ze skarżącym, iż Sąd Apelacyjny zaniechał rozważenia zasadności dochodzonego roszczenia w oparciu o przepisy o ochronie dóbr osobistych. W uzasadnieniu Sąd ten wprost stwierdził, że „w przypadku tej sprawy nie doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda, jakimi są godność i dobre imię. Pozostałe, tzn. cierpienie psychiczne i straty finansowe nie są dobrami osobistymi, zatem nie podlegają ochronie takiej jak dobra osobiste.”

Wskazana przez skarżącego podstawa przyjęcia jego skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wystąpiła. Okoliczności sprawy nie wskazują również, aby zachodziły inne przesłanki przedsądu, przewidziane w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi powoda do rozpatrzenia.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 w związku z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 32 ust. 3 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (jedn. tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 1265) w zw. z § 2 pkt 8 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800).

Z kolei koszty pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym przyznane zostały jego pełnomocnikowi na podstawie § 2 pkt 1, § 4 ust. 1 i 3 § 8 pkt 8 i § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (jedn. tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 18).